

POSTANOWIENIE

Dnia 16 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **A. S.**,

skazanego za czyn z art. 296 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 16 października 2020 r.,

w trybie art. 535 § 3 k.p.k., kasacji obrońcy skazanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 2 lipca 2019 r., sygn. akt II AKa (...), utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 11 lipca 2018 r., sygn. akt III K (...)

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego A. S. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 11 lipca 2018 r., sygn. akt III K (...) A. S., został uznany za winnego popełnienia czynu z art. 296 § 1 k.k. w zw. z art. 296 § 2 k.k. w zw. z art. 296 § 3 k.k. w zw. z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za który wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 500 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 200 zł (pkt I). Nadto, na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w brzmieniu sprzed 1 lipca 2015 r. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k., wykonanie orzeczonej wobec A. S. kary pozbawienia wolności Sąd warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 5 lat (pkt II). W pkt III wyroku zawarto rozstrzygnięcie o kosztach.

Od powyższego wyroku apelacje wnieśli obrońcy oskarżonego.

Wyrokiem z dnia 2 lipca 2019 r., sygn. akt II AKa (...) Sąd Apelacyjny w (...) utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kwestionując powołany wyżej wyrok Sądu II instancji obrońca skazanego A. S. wywiódł kasację na korzyść skazanego, w której zarzucił:

„I. obrazę przepisów postępowania, tj.:

- art. 374 § 1 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015 r. poprzez przedstawienie zarzutów oskarżenia i odczytanie wyjaśnień oskarżonego podczas rozprawy głównej w dniu 30 września 2016 r., podczas gdy obecność oskarżonego na rozprawie głównej była obowiązkowa, co stanowi bezzwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k.;

- art. 6 k.p.k. w zw. z art. 389 § 1 k.p.k. i art. 401 k.p.k. poprzez naruszenie prawa do obrony oskarżonego A. S. i rozpoczęcie przewodu sądowego oraz odczytanie protokołu wyjaśnień oskarżonego złożonych w postępowaniu przygotowawczym, a to wobec «nieusprawiedliwionego jego niestawiennictwa na rozprawę» i niezarządzenie w dniu 30.09.2016 r. przerwy w rozprawie w sytuacji, gdy obrońca oskarżonego przedłożył zaświadczenie lekarskie nr (...) wydane przez lekarza sądowego, z którego wynikało, że na podstawie przeprowadzonego w dniu 27.09.2016 r. badania niezdolność oskarżonego do stawiennictwa na rozprawie potrwa do 30.09.2016 r., co stanowi bezzwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k.,

II. rażące naruszenie prawa materialnego, tj.:

- art. 296 § 1 k.k. w zw. z art. 296 § 2 k.k. w zw. z art. 296 § 3 k.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy nie zostały spełnione znamiona przedmiotowe tego przestępstwa w postaci powstania znacznej szkody majątkowej w wysokości 11 532 178 złotych, albowiem umowa przenosząca własność nieruchomości z dnia 9 sierpnia 2010 r. była nieważna od dnia jej zawarcia z uwagi na brak *causa* czynności prawnej i nie powstał skutek prawny w postaci przeniesienia własności nieruchomości i wyrządzenia szkody majątkowej w wielkich rozmiarach.”

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca skazanego wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w (...) oraz Sądu Okręgowego w K. i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu II instancji oraz Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Obrońca wniósł także o zasądzenie na rzecz skazanego kosztów obrony.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy w K. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, zaś zawarte w niej zarzuty inne niż zarzut

zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej, są niedopuszczalne i z tego względu nie mogą stać się przedmiotem badania przez Sąd Najwyższy. Z jasnego brzmienia art. 523 § 2 i 4 k.p.k. wynika bowiem, że w przypadku skazania oskarżonego na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, kasacja strony może zostać wniesiona jedynie z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. Tego rodzaju uchybienie wskazano w zarzucie pierwszym kasacji, toteż tylko ten zarzut został rozpoznany i okazał się niezasadny w stopniu oczywistym.

Celem uzasadnienia tego stanowiska warto skrótkowo zaprezentować przebieg postępowania w sprawie. Z akt sprawy wynika, że od daty wpływu aktu oskarżenia do Sądu Okręgowego w dniu 19 lutego 2014 r., A. S. nie stawiał się notorycznie na wyznaczone terminy rozpraw. Do dnia 30 września 2016 r. nie stawiał się ani razu na rozprawę, będąc o jej terminie prawidłowo zawiadomionym. Nieobecność miała wynikać ze stanu zdrowia udokumentowanego wystawionymi przez lekarza sądowego zaświadczeniami o niezdolności do uczestnictwa w rozprawach. W związku z zaistniałą sytuacją, Sąd Okręgowy podjął próbę weryfikacji przedkładanych zaświadczeń lekarskich, następnie dopuścił dowód z opinii Zakładu Medycyny Sądowej CM U[...] na okoliczność stanu zdrowia oskarżonego i możliwości jego udziału w postępowaniu sądowym. A. S. nie stawiał się na badania dobrowolnie. Dopiero zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie umożliwiło przebadanie go i wydanie opinii przez biegłych. Z treści opinii wynika, że skazany był zdolny do udziału w czynnościach procesowych i stawiennictwa na rozprawach przed sądem (k. 364 – koperta z opinią).

Przechodząc do kwestionowanego terminu rozprawy z dnia 30 września 2016 r. należy zauważyć, że zarządzeniem z dnia 30 sierpnia 2016 r. wyznaczono termin rozprawy, o którym A. S. został prawidłowo zawiadomiony. Zawiadomienie odebrał osobiście w dniu 16 września 2016 r. W dniu 30 września 2016 r. Sąd Okręgowy nie uwzględnił kolejnego wniosku obrońcy o odroczenie rozprawy, uznając, że obecność A. S. była nieobowiązkowa. Na rozprawie zwięźle przedstawiono zarzuty i na podstawie art. 389 § 1 k.p.k. odczytano część wyjaśnień oskarżonego. Tego dnia do Sądu stawiał się substytut obrońcy z wyboru (k. 373 – 374).

Zauważyć należy, że po dniu 1 lipca 2015 r. tylko w sprawach o zbrodnie obecność oskarżonego na rozprawie głównej podczas czynności, o których mowa w art. 385 k.p.k. i art. 386 k.p.k., jest obowiązkowa z mocy prawa. W innych wypadkach konieczne jest wydanie przez przewodniczącego składu orzekającego lub sąd odrębnej decyzji procesowej (odpowiednio zarządzenia lub postanowienia) ze wskazaniem czynności związanych z przebiegiem rozprawy głównej, w których udział oskarżonego jest

obowiązkowy. Analizując treść protokołów rozpraw nie stwierdzono by Przewodniczący składu orzekającego lub Sąd wydał decyzję procesową, z której wynikałby obowiązek stawienia oskarżonego na rozprawę. Nie ma zatem racji obrońca skazanego, że obecność ówczesnego oskarżonego na rozprawie głównej w dniu 30 września 2016 r. była obowiązkowa. Wręcz przeciwnie, jak już wspomniano, z dniem 1 lipca 2015 r. w sprawach o występki obecność oskarżonego na rozprawie stała się fakultatywna poza sytuacją, w której przewodniczący lub sąd uzna taką obecność za obligatoryjną. Jak już wykazano, w tej sprawie nie miało miejsca wydanie decyzji procesowej zobowiązującej oskarżonego do udziału w rozprawie. Stosowanie art. 374 § 1 k.p.k. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 1247) w sprawie skarżącego wynika z jednoznacznego brzmienia art. 36 wspomnianej ustawy nowelizującej. Przepis ten nie wymienia art. 374 § 1 k.p.k. wśród przepisów, które stosuje się w brzmieniu dotychczasowym do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.

Z przepisów przejściowych wspomnianej ustawy nowelizującej wynika, że ustawodawca nie przyjął rozwiązania, iż postępowania karne toczą się w określonym czasie według "starych" lub "nowych" przepisów procesowych, lecz wprowadził system "hybrydowy". Oznacza to, że sprawy, w których wniesiono akty oskarżenia przed dniem 1 lipca 2015 r. (jak w rozpatrywanej sprawie) generalnie toczą się według dotychczasowych przepisów procesowych, ale z wyjątkami, którymi są między innymi przepisy o obecności oskarżonego na rozprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2015 r., III KK 375/14; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2018 r., II KK 472/18; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., II KK 9/19).

W tych okolicznościach stanowisko obrońcy skazanego o zaistnieniu w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k., jest nietrafne. Tej oceny w żadnym razie nie zmienia powołany obszernie w kasacji pogląd D. L., Autora glosy do orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2015 r., III KK 375/14. Jest to pogląd niesłuszny, błędnie interpretujący przepisy przejściowe wspomnianej nowelizacji k.p.k.

Wobec tego, że pierwszy zarzut kasacyjny okazał się bezzasadny i ostatecznie nie potwierdził istnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej, jak również wobec niedopuszczalności pozostałych zarzutów kasacji, wynikającej z brzmienia art. 523 § 2 k.p.k., należało oddalić kasację obrońcy jako oczywiście bezzasadną.

O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k., obciążając nimi skazanego A. S. .

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w sentencji postanowienia.

